

VK/5449/2026

Lausunto: Valtiokonttorin laatima arviomuistio koskien sähköisiä liiketoimintatositteita

Tulisiko eurooppalaisen standardin mukaista verkkolaskutusta mielestänne edistää lainsäädännöllä?

Teknologiateollisuus ry suhtautuu **varovaisen myönteisesti eurooppalaisen EN 16931 -standardin mukaisen verkkolaskutuksen säätämiseen velvoittavaksi yritystoiminnassa**. Verkkolaskutus on Suomessa jo laajasti käytössä, ja organisaatioiden välisestä laskuliikenteestä valtaosa on sähköistä. Standardin mukaisen verkkolaskun osuuden kasvattaminen on looginen jatko kehitykselle, jossa taloushallinnon prosesseja digitalisoidaan ja automatisoidaan.

Pidämme standardimuotoisen verkkolaskutuksen vahvistamista tärkeänä askeleena reaaliaikaisen datatalouden edistämisessä. Yhteentoimiva ja rakenteinen laskudata parantaa tiedon laatua, vähentää virheitä ja mahdollistaa laajemman automaation niin yritysten omissa prosesseissa kuin viranomaisraportoinnissa. Yhdenmukainen eurooppalainen standardi tukee myös yritysten toimintaa EU:n sisämarkkinoilla ja valmistautumista digiajan arvonnäveropakettiin.

Samalla katsomme, että mahdolliseen **lainvalmisteluun ryhtyminen edellyttää arviomuistiossa esitettyä yksityiskohtaisempaa ja systemaattisempaa yritysvaikutusten arviointia**. Erityisesti on arvioitava vaikutuksia pk-yrityksiin, toimialakohtaisia eroja, investointitarpeita, järjestelmämuutosten kustannuksia sekä hallinnollisen taakan kehitystä. Rakenteisen, standardoidun laskudatan merkitys korostuu tekoälypohjaisessa automaatiossa, mutta samalla on varmistettava, etteivät sääntelyratkaisut lukitse teknisiä toteutuksia tavalla, joka estää tekoälyratkaisujen joustavan hyödyntämisen tulevaisuudessa. Sääntelyn tulee perustua huolelliseen kokonaisarvioon siitä, miten hyödyt ja kustannukset jakautuvat eri kokoisille yrityksille ja eri toimialoille.

Korostamme lisäksi, että **velvoittavuuden laajentaminen edellyttää riittävän pitkää ja realistisesti mitoitettua siirtymäaikaa sekä selkeää, ennakoivaa ohjeistusta**. Käyttöönoton tueksi tarvitaan käytännönläheistä neuvontaa ja tukea sekä siirtymävaiheessa että sen jälkeen. Erityistä huomiota tulee kiinnittää pienyrityksiin, joiden valmiudet sähköiseen ja standardimuotoiseen laskutukseen ovat keskimäärin heikoimmat. Monille pienille yrityksille laskutusvolyymit ovat vähäisiä, ja järjestelmäratkaisut voivat olla rajallisia ja edellyttää alkuinvestointeja. Sääntelyn tulee olla oikeasuhtaista eikä se saa muodostaa kohtuutonta hallinnollista tai taloudellista rasitetta.

Mikäli kuitenkin arvioidaan, ettei pienyrityksiä ole realistisesti mahdollista tukea riittäväällä tavalla kattavan velvoittavuuden käyttöönotossa, pidämme tarkoituksenmukaisempaa vaihtoehtoa, jossa verkkolaskutus sidotaan

verkkolaskudirektiivin mukaiseen eurooppalaiseen standardiin ilman yleistä velvoitetta käyttää verkkolaskua kaikessa organisaatioiden välisessä laskutuksessa. Tällöin verkkolaskua käytettäessä sen tulisi aina olla EN 16931 -standardin mukainen, ja valtionhallinnon viranomaiselle säädettäisiin selkeä edistämistehtävä sekä vastuu välitysverkoston sääntöjen ja turvallisuuden valvonnasta. Tässä mallissa verkkolaskutusta ei kuitenkaan ehdotettaisi pakolliseksi kaikessa organisaatioiden välisessä laskutuksessa.

Riippumatta valittavasta sääntelyratkaisusta pidämme tärkeänä, että verkkolaskutukseen liittyvä viranomaisrooli on selkeä, ennakoitava ja riittävästi resursoitu. Verkkolaskutus on keskeinen osa digitaalista infrastruktuuria, ja sen toimintavarmuus, tietoturva ja yhteentoimivuus ovat olennaisia koko talouden näkökulmasta. Samalla on varmistettava, että **ratkaisut tukevat tulevaisuudessa tekoälyavusteisia hankintaprosesseja ja koneiden välistä automatisoitua päätöksentekoa.**

Tulisiko Peppol-hankintasanomien käyttöä mielestänne edistää lainsäädännöllä?

Peppol-muotoisten hankintasanomien käyttö on Suomessa toistaiseksi varsin rajallista, vaikka kehitys on viime vuosina ollut kasvusuuntaista. Hankintaprosessien digitalisointi ja tilauksesta toimitukseen -ketjun rakenteinen tiedonvaihto ovat kuitenkin keskeisiä edellytyksiä tuottavuuden kasvulle sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Tästä näkökulmasta Peppol-sanomien käytön edistäminen on perusteltua.

Teknologiateollisuus ry **pitää arviomuistiossa esitettyä laajaa lainsäädännöllistä kehitysvaihtoehtoa oikeansuuntaisena siltä osin kuin se kohdistuu julkisiin hankintayksiköihin ja vahvistaa viranomaisohjausta valtion tilaamisessa.** Julkisten hankintayksiköiden velvoittaminen tai vahva ohjaaminen Peppol-tilausprosessin hyödyntämiseen vauhdittaisi käyttöönottoa ja loisi markkinoille selkeän suunnan. Tämä puolestaan kannustaisi myös yrityksiä kehittämään omia prosessejaan ja järjestelmiään Peppol-yhteensopiviksi ilman, että yrityksille säädettäisiin yleistä velvoitetta Peppol-sanomien käyttöön.

Samalla katsomme, että mahdolliseen **lainvalmisteluun ryhtyminen edellyttää nyt esitettyä yksityiskohtaisempaa ja systemaattisempaa yritysvaikutusten arviointia.** Erityisesti on tarkasteltava vaikutuksia pk-yrityksiin, toimialakohtaisia eroja, investointitarpeita sekä hallinnollisen taakan muutoksia. Lisäksi on arvioitava, miten Peppol-sanomien rakenteinen data ja prosessimallit tukevat tekoälyagenttien hyödyntämistä hankintatoimessa, esimerkiksi automaattisessa tilausten käsittelyssä, sopimusseurannassa ja poikkeamien tunnistamisessa. Lainsäädännöllisten **ratkaisujen tulee olla teknologianeutraaleja ja riittävän joustavia, jotta ne eivät estä tekoälypohjaisten ratkaisujen kehitystä ja käyttöönottoa.**

Pidämme tärkeänä, että **sääntelyratkaisu tuottaa markkinaehtoisen kannusteen yrityksille mutta ei aseta niille suoraa ja laaja-alaista velvoitetta.** Julkisen sektorin veturirooli on tässä suhteessa tarkoituksenmukainen. Kun merkittävät hankintayksiköt siirtyvät systemaattisesti Peppol-prosessiin, syntyy luonnollinen kysyntä yhteentoimiville

ratkaisuille myös yksityisellä sektorilla. Emme kuitenkaan kannata sitä, että yksityisten toimijoiden välisistä hankintasanomista säädetään lailla.

Korostamme kuitenkin jälleen **riittävän pitkää ja ennakoitavaa siirtymäaika** sekä **selkeää ja käytännönläheistä ohjeistusta yrityksille**. Peppol-prosessien käyttöönotto vaikuttaa hankintatoimeen, tietojärjestelmiin ja sopimuskäytäntöihin, joten muutokset on voitava toteuttaa hallitusti. Yrityksille, erityisesti pk-sektorille, tulee tarjota riittävää neuvontaa ja tukea, jotta siirtymä ei aiheuta kohtuutonta hallinnollista taakkaa.

Arviomuistiossa esitetty vaatimus siitä, että Suomessa tarjottavien tilausjärjestelmien tulisi lainsäädännön nojalla pystyä käsittelemään ja välittämään sähköisiä tilauksia Peppol-verkostoon, ei näkemyksemme mukaan ole välttämätön. Järjestelmätoimittajat uudistavat tuotteitaan markkinasignaalien perusteella. Mikäli julkiset hankintayksiköt ohjataan tai velvoitetaan hyödyntämään Peppol-prosessia, syntyy riittävä kysyntä, joka ohjaa järjestelmätoimittajia kehittämään Peppol-kyvykkyyksiä ilman erillistä sääntelyä.

Sen sijaan pidämme tärkeänä, että **järjestelmätarjoajille tarjotaan riittävää ja ajantasaista ohjeistusta sekä selkeää informaatiota Peppol-verkostosta, sen teknisistä vaatimuksista ja kansallisista soveltamislinjauksista**. Ennakoitava ja avoin tiedonvälitys tukee markkinaehtoista kehitystä ja vähentää epävarmuutta investointipäätöksissä.

Kokonaisuutena katsomme, että Peppol-hankintasanomien käytön edistäminen julkisen sektorin ohjauksen kautta on perusteltu etenemissuunta. Ratkaisun tulee kuitenkin olla vaihteellinen, huolellisesti vaikutusarvioitu ja yritysten toimintaympäristö huomioiva, jotta asetetut tuottavuus- ja digitalisaatitavoitteet saavutetaan kestäväällä tavalla. Samalla on varmistettava, että ratkaisut tukevat tulevaisuudessa tekoälyavusteisia hankintaprosesseja ja koneiden välistä automatisoitua päätöksentekoa.

Tulisiko eKuitin käyttöä mielestänne edistää lainsäädännöllä?

Rakenteisten sähköisten kuittien käyttöaste on toistaiseksi melko matala, vaikka taloushallinnon digitalisaatio on muutoin edennyt. On kuitenkin todettava, että yrityksissä on jo laajasti käytössä kuittien skannaus ja kuvaaminen osana matka- ja kuluhallintoa sekä kirjanpitoa. Käytännössä suuri osa kuittiprosessista on jo sähköistynyt, mutta rakenteisen eKuitin tietosisältöä ei vielä hyödynnetä täysimääräisesti.

Tällä hetkellä käyttäjät eivät laajasti tunnista tarvetta siirtyä käyttämään eKuittia, ellei ohjelmistoissa pystytä aidosti hyödyntämään eKuitin rakenteista tietosisältöä. Siirtyminen eKuitin laajempaan käyttöön edellyttää ennen kaikkea sitä, että vastaanottavat järjestelmät kehittyvät siten, että ne osaavat hyödyntää rakenteista dataa automaattisesti esimerkiksi tiliöinnissä, ALV-käsittelyssä ja raportoinnissa. eKuitin vastaanottovalmius on kuitenkin kasvanut taloushallintojärjestelmissä, ja tekninen perusta laajemmalle käyttöönotolle on vahvistumassa.

eKuitin hyödyt on tunnistettu laajasti eri sidosryhmissä. Rakenteinen kuittidata mahdollistaa automaation lisäämisen, vähentää virheitä ja tukee reaaliaikaista taloustietoa. Näistä syistä

eKuitin edistäminen on perusteltua. Samalla on tärkeää arvioida, miten eKuitin tietorakenteet ja rajapinnat tukevat tekoälyagenttien hyödyntämistä esimerkiksi kuluhallinnossa, automaattisessa kirjanpidossa ja väärinkäytösten tunnistamisessa.

Sääntelyratkaisujen tulee olla yhteensopivia sen kehityssuunnan kanssa, jossa taloushallinnon prosessit automatisoituvat yhä pidemmälle tekoälyn avulla.

Huomioiden kuitenkin alhaisen lähtötason katsomme, että etenemisen tulisi olla vaiheistettua ja hallittua.

Teknologiateollisuus ry **ei kannata velvoitetta tarjota sähköisen kuitin yhteydessä aina myös rakenteista kuittidataa**. Sen sijaan kannustamme maltillisempaan etenemistapaan, jossa sääntelyn painopiste olisi aluksi siinä, että paperikuitti on tarjottava vain pyydettyä ja että myyjän tulee erikseen määritellyllä tavalla ja tietyt poikkeukset huomioiden tarjota sähköistä kuittia sekä mahdollistaa eKuitin käyttö. Paperikuiteista luopumista puoltaa myös selkeä ympäristönäkökulma.

Eteneminen voitaisiin vaiheistaa lisäksi siten, että velvoite koskisi aluksi yritysten ja organisaatioiden välisiä transaktioita, joissa taloushallinnon automaatiopotentiaali on suurin ja järjestelmät valmiimpia. Vasta myöhemmässä vaiheessa velvoitetta voitaisiin laajentaa koskemaan myös kuluttajien ja yritysten tai organisaatioiden välisiä tilanteita, kun markkina ja järjestelmäratkaisut ovat kehittyneet riittävästi.

Samanaikaisesti voitaisiin säätää julkisille hankintayksiköille velvollisuus vastaanottaa ja käsitellä eurooppalaisen laskustandardin mukaisia sähköisiä kuitteja. Tämä toimisi kehityksen suunnannäyttäjänä ja loisi julkisen sektorin kautta markkinaa sähköisille kuiteille. Hankintayksiköt voisivat tällöin julkisissa hankinnoissa edellyttää sopimuskumppaneiltaan sähköisten kuittien käyttöä, mikä vahvistaisi eKuitin asemaa vaihteittain ilman suoraa yleisvelvoitetta koko markkinalle.

Vasta myöhemmässä vaiheessa, markkinakehityksestä ja järjestelmävalmiuksista saadun kokemuksen perusteella, voitaisiin harkita vaihtoehtoa, jossa rakenteisen kuittidatan tarjoamisesta säädettäisiin laajemmin velvoittavasti.

Myös eKuitin kohdalla korostamme, että **ennen varsinaiseen lainvalmisteluun ryhtymistä on tehtävä huolellinen ja yksityiskohtainen yritysvaikutusten arviointi**. On arvioitava investointitarpeet, hallinnolliset vaikutukset, toimialakohtaiset erot sekä pk-yritysten erityispiirteet. Arvioinnissa on otettava huomioon myös tekoälykehityksen vaikutukset taloushallinnon prosesseihin ja varmistettava, että sääntely tukee koneellisesti hyödynnettävää, laadukasta ja semanttisesti rikasta dataa. Sääntelyn tulee olla oikeasuhtaista ja tukea markkinakehitystä ilman, että se aiheuttaa kohtuuttomia kustannuksia tai tarpeettomia siirtymäriskejä.

Lisätiedot:

Joonas Mikkilä, joonas.mikkila@teknologiateollisuus.fi, 0451296791

